

**Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań
ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089)**

Zgodnie z art. 28 ust. 5 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Pierwszy projekt planu zadań ochronnych (zwany dalej „PZO”) sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*).

Obszar Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089) (zwany dalej „Obszarem”) zatwierdzono *Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/UE)*, a wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej tj.:

- 9190 kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 1083 jelonki rogowce *Lucanus cervus*.

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000* (Dz. U. z 2024 r. poz. 99).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

W trakcie prac terenowych zweryfikowano listę przedmiotów ochrony Obszaru. Ponadto dokonano zmiany oceny poszczególnych parametrów ww. przedmiotów ochrony, tj. wielkość zajmowanej powierzchni, reprezentatywności, stanu zachowania i oceny ogólnej.

Prace terenowe obejmowały ówczesną powierzchnię Obszaru wynoszącą 15,59 ha. W trakcie prowadzonych badań entomologicznych wykazano, że powierzchnia Obszaru jest zbyt mała dla ochrony populacji jelonka rogowca. W związku z powyższym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu wnioskiem znak: WPN.630.9.2021.BP z dnia

7 lipca 2021 r. zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o zmianę granicy dla ww. obszaru Natura 2000 poprzez powiększenie jego granic o 235,91 ha.

Po przeprowadzeniu procedury, o której mowa w art. 27 ust. 1 - 3 *ustawy o ochronie przyrody* teren planowanego powiększenia obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089), został umieszczony na liście proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty wskazanych w *Uchwale Nr 9 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie Komisji Europejskiej dokumentu "Lista zmian w sieci obszarów Natura 2000" (M.P. poz. 111)*.

Decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2023/244 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz.U.UE.L.2023.36.384) ww. Obszar został powiększony do powierzchni 251,5 ha.

Natomiast *rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dąbrowy Janikowskie (PLH020089) (Dz. U. z 2023 r. poz. 1770)* Obszar wyznaczono jako specjalny obszar ochrony siedlisk Dąbrowy Janikowskie (PLH020089).

Głównym zagrożeniem dla ww. siedliska przyrodniczego są obce gatunki inwazyjne (dąb czerwony *Quercus rubra* i czeremcha amerykańska *Prunus serotina*) oraz znaczny udział sosny zwyczajnej w drzewostanie w Obszarze. Natomiast głównym zagrożeniem dla jelonka rogacza jest zbyt mała ilość martwego drewna w Obszarze. Zaproponowane działania ochronne mają na celu zachowanie i poprawę stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089).

Zaplanowany monitoring dotyczy kontroli płatów siedliska przyrodniczego i stanowisk populacji gatunku owada i oceny stanu ich zachowania w zakresie wykonywania działań ochronnych. Natomiast uzupełnienie stanu wiedzy ma na celu określenie zasięgu płatów siedliska przyrodniczego 9190 i populacji jelonka rogacza, określenie celów działań ochronnych oraz identyfikacji ewentualnych zagrożeń i propozycji działań ochronnych, w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych na terenie powiększenia Obszaru.

Z uwagi na fakt, iż obszar Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089) znajduje się na terenach leśnych nie stwierdzono potrzeby zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

Pierwsze spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (zwanego dalej „ZLW”) odbyło się 7 lipca 2020 roku w siedzibie Nadleśnictwa Oława w m. Bystrzyca w gminie Oława. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Nadleśnictwa Oława, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Urzędu Gminy Oława, Starostwa Powiatowego w Oławie oraz wykonawcy ekspertyzy entomologicznej na potrzeby sporządzenia PZO dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089).

Celem spotkania było omówienie zasad pracy nad projektem planu zadań ochronnych, roli dokumentu i trybu jego sporządzania oraz przedstawienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru, zidentyfikowanych zagrożeniach i problemach związanych z utrzymaniem lub poprawą stanu ochrony. Dyskusja w czasie spotkania dotyczyła przede wszystkim biologii jelonka rogacza, prowadzenia gospodarki leśnej oraz powiększenia obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089). Następnie uczestnicy spotkania wzięli udział w wizji terenowej w granicach Obszaru oraz poza jego granicami, na terenie, na którym stwierdzono występowanie jelonka rogacza.

Drugie warsztaty ZLW zostały przeprowadzone z uwagi na pandemię koronawirusa w formie zdalnej w dniu 16 kwietnia 2021 r. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu, Nadleśnictwa Oława, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu oraz wykonawcy ekspertyz entomologicznej i fitosocjologicznej na potrzeby sporządzenia PZO dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089). Celem spotkania było zapoznanie zainteresowanych stron z wynikami ekspertyz siedliskowej i entomologicznej przeprowadzonej w obszarze Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089). W trakcie prezentacji omówiona została m.in. ocena stanu ochrony oraz potencjalne i istniejące zagrożenia dla ww. siedliska przyrodniczego oraz gatunku owada oraz zaproponowano działania ochronne dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089). Dodatkowo wykonawca ekspertyzy fitosocjologicznej zaproponował włączenie w granice obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089) dwóch powierzchni, na których zinwentaryzował siedlisko przyrodnicze 9190, natomiast wykonawcy ekspertyzy entomologicznej zwrócili uwagę, że istniejący obszar Natura 2000 jest zbyt mały, aby chronić całą populację jelonka rogacza i zapewnić mu optymalne warunki siedliskowe do rozwoju, a także wskazali, że populacja ww. gatunku owada zajmuje rozległy teren leśny, co jest zgodne z jego biologią, w którym wyznaczony obszar Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089) stanowi mniejszą część. W związku z powyższym wykonawcy ekspertyzy entomologicznej zaproponowali powiększenie ww. obszaru Natura 2000 o powierzchnię

ok. 210 ha. W trakcie dyskusji pytania skierowane były głównie do ww. ekspertów i dotyczyły m.in. metodyki inwentaryzacji jelonka rogacza, sposobu prowadzenia gospodarki leśnej na terenach obszaru Natura 2000, gdzie stwierdzono występowanie siedliska przyrodniczego 9190 i ww. gatunku owada oraz kwestie dotyczące powiększenia obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089). Na wszystkie pytania eksperci udzielili wyczerpujących wyjaśnień.

Kolejne spotkanie odbyło się 23 czerwca 2021 r. w siedzibie Nadleśnictwa Oława, w którym wzięli udział przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Nadleśnictwa Oława, wykonawcy ww. ekspertyzy entomologicznej oraz przedstawiciel Uniwersytetu Wrocławskiego. W czasie spotkania ustalono obszar planowany do włączenia w granice obszaru Natura 2000 (o powierzchni ok. 235,90 ha) oraz omówiono zasady ochrony populacji jelonka rogacza na terenach proponowanych do włączenia w granice obszaru Natura 2000. Następnie uczestnicy spotkania wzięli udział w wizji terenowej na terenach planowanych do włączenia w granice Obszaru.

W styczniu 2023 r. decyzją Komisji Europejskiej Obszar został powiększony do 251,50 ha.

Obwieszczeniem z dnia 7 września 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.)* i w związku z art. 28 ust. 4 *ustawy o ochronie przyrody*.

Obwieszczenie zostało zamieszczone na tablicy ogłoszeń w siedzibie jednostki oraz na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach 12 września – 3 października 2023 r. (włącznie), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza) w dniu 12 września 2023 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń: Urzędu Gminy w Oławie, Urzędu Miasta i Gminy w Jelczu-Laskowicach oraz Starostwa Powiatowego w Oławie

Dodatkowo pismem znak: WPN.6320.9.2020.PT.9 z dnia 7 września 2023 r. poinformowano Nadleśnictwo Oława o wszczętej procedurze udziału społeczeństwa.

Informacja o wszczętej procedurze udziału społeczeństwa została również wysłana do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, która w odpowiedzi pismem znak:

DZP-WP.6320.115.2023.1Ł z dnia 18 września 2023 r. poinformowała, że nie wnosi uwag do projektu zarządzenia.

Nadleśnictwo Oława pismem znak: ZG.7210.4.2020 z dnia 27 września 2023 r. wniosło poniższe uwagi.

Wskazano, że w wydzieleniu 132 f (parking leśny), opracowanie fitosocjologiczne Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej (zwanego dalej „BULiGL”) nie wykazuje występowania siedliska przyrodniczego 9190. Dane fitosocjologiczne będące w posiadaniu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu wskazują jednak, że w północnym fragmencie ww. wydzielenia zinwentaryzowano płat tego siedliska. W związku z powyższym w projekcie zarządzenia przy siedlisku 9190 położonym w wydzieleniu 132 f został dodany zapis, że dotyczy to fragmentu wydzielenia.

Nadleśnictwo zwróciło również uwagę, że w wydzieleniu 111 b-01 opracowanie fitosocjologiczne BULiGL nie wykazuje siedliska 9190, natomiast siedlisko według danych fitosocjologicznych opracowanych na potrzeby PZO jest w części zachodniej tego wydzielenia 111b-99. Po analizie dokumentacji potwierdzono, że fragment siedliska 9190 występuje w południowo-zachodnim fragmencie wydzielenia 111 b. W związku z powyższym w projekcie zarządzenia przy siedlisku 9190 położonym w ww. wydzieleniu znajduje się zapis o jego fragmencie. Jednocześnie należy wyjaśnić, że inwentaryzacja fitosocjologiczna wykonana w ramach PZO nie obejmowała obszarów położonych na terenach włączonych w granice obszaru Natura 2000 decyzją KE z 26 stycznia 2023 r.

Uwzględniono uwagę, że w wydzieleniu 111 c nie stwierdzono występowania siedliska 9190 i tym samym skorygowano zapisy w projekcie zarządzenia w tym zakresie.

Uwaga, że *„w opisie działań ochronnych nie jest wyraźnie sprecyzowany fakt, że pierwsza ich część odnosi się do granic obszaru Dąbrowy Janikowskie PLH020089 obowiązujących do dnia 26 stycznia 2023 r., a druga do powierzchni włączonych w obszar przez KE po 26 stycznia 2023 r.”* została uwzględniona i stosowne zapisy wprowadzone w treści zarządzenia.

Odnosząc się do uwagi Nadleśnictwa *„brak jednoznacznie sprecyzowanej granicy w jakiej ma się odstąpić od zabiegu w wydzieleniach 111 b, 111 c. Zabieg planowany jest dla całych wydzieleń, natomiast granica obszaru sprzed dnia 26 stycznia 2023 r. odnosi się tylko do niewielkiego ich fragmentów w południowej części, co nie powinno ograniczać wykonania zabiegu na pozostałej części wydzielenia”* wskazać należy, że uwaga uwzględniona została w zakresie wydzielenia 111 b. Z uwagi na fakt, iż wydzielenie 111 c zostało całkowicie usunięte z projektu zarządzenia, uwaga w tym zakresie stała się bezprzedmiotowa. Jednocześnie należy wyjaśnić, że wskazane w projekcie zarządzenia działania ochronne - *nieplanowanie rębni lub innych zabiegów, które mogłyby negatywnie*

wpłynąć na zasobność i zwarcie drzewostanu dębowego” odnosi się jedynie do fragmentu siedliska 9190 położonego w południowej części wydzielenia 111 b.

Odnosząc się do uwag w zakresie wydzieleni z zabiegami rębnyymi w granicach Obszaru do 26 stycznia 2023 r. należy wyjaśnić, że w projekcie zarządzenia wskazano działanie ochronne wyłącznie dla płatu siedliska przyrodniczego 9190 (południowo-zachodni fragment wydzielenia 111 b) polegające na nieplanowaniu rębni lub innych zabiegów, które mogłyby negatywnie wpłynąć na zasobność i zwarcie drzewostanu dębowego.

Uwzględniono uwagi wniesione do działań ochronnych określonych w projekcie zarządzenia poprzez ich skorygowanie do następujących zapisów:

- usuwanie okazów ww. gatunków o wysokości powyżej 50 cm, preferowaną metodą jest karczowanie (w przypadku stosunkowo niewielkich osobników dopuszczalne wrywanie);
- pozyskanie drewna sosnowego, przy czym wskazane jest pozostawienie części grubizny (pnie i gałęzie o grubości co najmniej 7 cm).

Jednocześnie nie uwzględniono uwag o dodaniu zapisu *zaleca się* do wskazanych w projekcie zarządzenia działań ochronnych:

- pozostawianie martwych i zamierających dębów z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego, a wycięte drzewa należy pozostawić w obrębie siedliska i obszaru Natura 2000 Dąbrowy Janikowskie (PLH020089);
- pozostawianie martwych i zamierających dębów oraz ich pniaków, złomów i konarów.

Powyższe wynika z faktu, iż określenie „zaleca się” nie jest zwrotem wiążącym, dającym pewność, że dane działanie zostanie zrealizowane, a działania te winny zostać wykonane w celu poprawy stanu siedliska 9190.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.190)*, uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 16 stycznia 2024 r.